

Motion till riksdagen

1986/87:Ub271

Göthe Knutson (m)

Åtgärder mot mobbning och våld i skolan, m. m.

Denna motion utmynnar i ett förslag om åtgärder som skall förhindra den s. k. mobbningen i landets skolor.

Jag börjar med att återge ett samtal vid en busshållplats i Östersund hösten 1986. Det är tidig förmiddag. En yngling kommer släntrande i sakta mak. Stannar vid hållplatsskylten. Jag hälsar, ser hans skolväska, och frågar:

– Har Du fått ledigt från skolan?

– Ja, magen krånglar.

– Det var tråkigt. Har Du varit hos doktorn?

– Ja, han säger att det beror på skolan.

– På skolan?

– Ja, jag är hackkcyckling. Några större killar mobbar mej.

– Vet lärare och rektor om detta?

– Äsch, lärarna struntar i sånt.

– Gör dom?

– Ja, åtminstone på vår skola. Det är inte lönt att prata med dom om det här.

– Vad gör Du åt detta med mobbningen och magen?

– Åker hem. Jag bor några mil uppåt (dvs. norr om Östersund).

– Skolkar du ofta?

– Nej, jag skolkar inte. Jag säger till lärarna att jag måste åka hem därför att magen krånglar. Det är okey, säger dom. Att åka hem, alltså. När killarna hunsat mej så att jag inte orkar vara kvar.

– Hur ofta måste Du sticka i väg så här?

– Ett par, tre gånger i veckan. jag åker ju in till skolan nästan varje morgon.

– Tycker Du att Du missar mycket i skolan på det här viset?

– Ja, det är klart. Det är för djäkligt!

Så långt samtalet med denne yngling – en till synes normal svensk pojke.

Tragiska konsekvenser

Mobbning (eller mobbing) i skolorna har uppmärksamrats allt mera på senare tid. Det anses allmänt att allt fler ungdomar utsätts för mobbning av skolkamrater.

Den som utsätts för mobbning lider ofta svårt av detta, och det leder följaktligen till svårigheter att följa med i skolarbetet. Ett exempel bland otaliga är skolynglingen i Östersund.

Det omvittnas vidare att mobbningen i växande utsträckning fått brutala inslag. Det avspeglas i det ökande ungdomsvåldet, den ruskiga företeelse som särskilt uppmärksammades sommaren 1986 och bl. a. ledde till uttalanden av justitieminister Sten Wickbom, som ansåg att samhället snabbt måste reagera mot ungdomsvåldet.

Av tidningsartiklar har det framgått att mobbning i skolan i åtminstone ett fall bevisligen lett till att en skolelev tagit sitt liv.

Ungdomsvåldet som sådant har i flera uppmärksammade fall lett till dödsmisshandel av ungdomar. Fallet Joacim Hedencrona är ett, misshandeln nyligen av en skolflicka, förövad av två flickor, är ett annat skrämmande fall av ungdomsvåld.

Statsrådet Göranssons uttalanden

Kulturminister Bengt Göransson uppmärksammade mobbningen i ett tal vid högskolan i Karlstad den 20 januari i år. Nya Wermlands-Tidningen sammanfattade statsrådets uttalanden i följande artikelingress (21 januari):

Man löser inte mobbningsproblemet bara genom yttre åtgärder. Det handlar om att på sikt skapa ett klimat, där mobbning inte förekommer. Att fostra eleverna till tolerans. Det är lärarens och den övriga skolpersonalens uppgift att se till och ingripa mot mobbningen ute på skolorna. Inte anställd extra personals!

Ordningsspoliser fel väg

Jag delar statsrådets uppfattning om att det är lärarnas och den övriga skolpersonalens uppgift att ingripa mot mobbningen. Att anställa särskilda skolordningsspoliser vore att frånta lärarna en självklar uppgift i den skola som bl. a. skall vara fostrande för eleverna.

Dessutom skulle särskild ordningsspoliser innebära starkt ökade kostnader.

Det är min uppfattning att en stor del av lärarkåren – kanske den övervägande delen – ingriper eller försöker ingripa när de upptäcker fall av mobbning. Bristen på ordning och disciplin utmärker emellertid allt fler klasser och har blivit ett oerhört problem i vår skolvärld. En mängd lärare har "givit upp". Många lärare uppfattar numera inte ordningsfrågorna som sin uppgift. Dessa lärare tycks strunta i såväl mobbning som våldsinslag i skolorna.

Åtgärder krävs

Det är hög tid att bemästra situationen. Effektiva åtgärder måste vidtas. Massor av lärare, målsmän och elever har uttalat denna uppfattning. Nu är det på riksdag och regering det beror om det skall bli en ändring till det klart bättre – en så radikal förändring att de svåra ordningsproblemen i skolorna bemästras – att mobbningen upphör och att alla våldsytttringar i skolorna helt försvinner.

Skulle mobbningen och våldet fortsätta och kanske bli ännu mera vanligt förekommande skulle det innebära att samhället som sådant kapitulerat inför

en problematik som mest beror på slapphet och oförstånd hos regering och riksdag, som inte sett till att skolledning och lärare i alla vårt lands skolor fått direktiv och ansvar klart formulerat.

Statsrådet Göransson har nu betonat skolans fostrande uppgift samt lärarnas och övrig skolpersonals (skollednings) uppgift att ingripa mot mobbning. Enbart statsrådsuttalande räcker dock inte. Riksdagen måste bestämt uttala sin mening och regeringen har att ge entydiga direktiv genom skolöverstyrelsen (SÖ). Dessa skall tränga fram till skolledning och lärare över hela landet.

Mot. 1986/87
Ub271

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av effektiva åtgärder mot mobbning och våld i skolorna samt bristande ordning i klassrummen.

Stockholm den 23 januari 1987

Göthe Knutson (m)